

Najwyższa Izba Kontroli

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Gra interaktywna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Rota przysięgi kontrolera Najwyższej Izby Kontroli*, 2019 r., dostępny w internecie: nik.gov.pl [dostęp 25.05.2020 r.].
- Źródło: *Rota przysięgi kontrolera Najwyższej Izby Kontroli Państwa*, 1919 r., dostępny w internecie: nik.gov.pl [dostęp 25.05.2020 r.].
- Źródło: Delegatura w Warszawie, *Informacja o wynikach kontroli Nadzór wojewodów nad stanowaniem prawa przez organy jednostek samorządu terytorialnego*, 8.04.2020 r., dostępny w internecie: nik.gov.pl [dostęp 26.05.2020 r.].
- Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.*, dostępny w internecie: sejm.gov.pl [dostęp 15.06.2020 r.].

- Źródło: *Ustawa o Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 23 grudnia 1994 r.*, dostępny w internecie: bip.nik.gov.pl [dostęp 26.05.2020 r.].
- Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 26.05.2020 r.].

Dla sprawnego funkcjonowania państwa niezbędne jest istnienie kompetentnego i niezależnego od władzy wykonawczej organu kontroli. W demokratycznych państwach funkcjonowanie takich instytucji uważa się za normę. Nadzór sprawowany przez Najwyższą Izbę Kontroli opiera się na jasno określonych zasadach, a mianowicie: przejrzystości intencji, rzetelności informacji, apolityczności kontrolerów oraz kolegialności w podejmowaniu najważniejszych decyzji. W ten sposób Izba nawiązuje do światowych standardów w dziedzinie kontroli państwowej.

Twoje cele

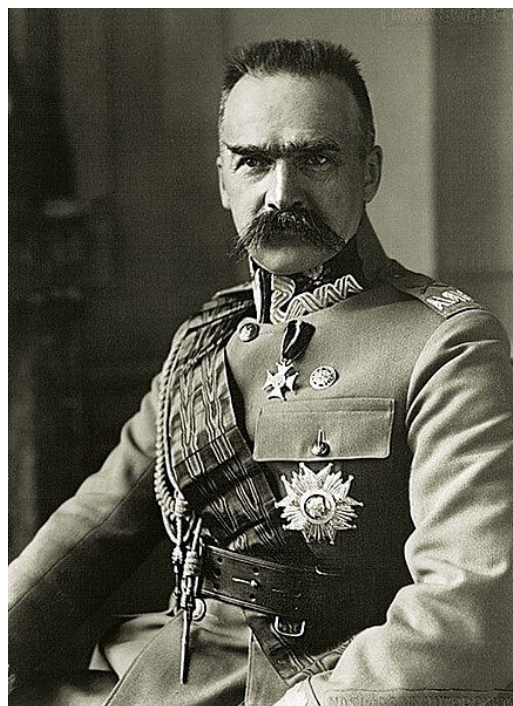
- Wyjaśnisz, czym jest Najwyższa Izba Kontroli, i poznasz jej historię.
- Scharakteryzujesz działalność Najwyższej Izby Kontroli.
- Przeanalizujesz znaczenie Najwyższej Izby Kontroli w Rzeczypospolitej Polskiej.

Przeczytaj

Historia Najwyższej Izby Kontroli

Najwyższa Izba Kontroli Państwa

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, 7 lutego 1919 r., Naczelnik Państwa Józef Piłsudski podpisał dekret o Najwyższej Izbie Kontroli Państwa. Zgodnie z dekretem Izba jest władzą podległą bezpośrednio Naczelnikowi Państwa, samodzielną i powołaną do stałej, wszechstronnej kontroli dochodów i wydatków państwowych, prawidłowości administrowania majątkiem państwa oraz gospodarki instytucji, zakładów, fundacji i funduszków tudzież jednostek samorządowych i miast. Poza tym Najwyższa Izba Kontroli Państwa kontrolowała wykonanie budżetu. W ten sposób stała się możliwa wszechstronna kontrola finansów publicznych.

Józef Piłsudski

Źródło: domena publiczna.

Najwyższa Izba Kontroli w II Rzeczypospolitej

W myśl uchwalonej w 1921 r. Konstytucji marcowej do kontroli całej administracji państwowej pod względem finansowym, badania zamknięć rachunków państwa, przedstawiania corocznie sejmowi wniosku o udzieleniu lub odmówieniu rządowi absolutorium jest powołana Najwyższa Izba Kontroli. Opiera się ona na zasadzie kolegalności i niezależności sędziowskiej członków jej Kolegium. Prezes NIK jest odpowiedzialny za sprawowanie swego urzędu i za podległych mu urzędników bezpośrednio przed sejmem. Uchwalona wkrótce potem, 3 czerwca 1921 r., ustawa o kontroli państwowej obowiązywała do końca II Rzeczypospolitej. Potwierdzała ona usytuowanie NIK jako niezawisłego organu państwowego współdziałającego z parlamentem.

Najwyższa Izba Kontroli w PRL

Po II wojnie światowej władzę w Polsce obejmuje Krajowa Rada Narodowa, a Manifest PKWN stwierdza, że do czasu zorganizowania Najwyższej Izby Kontroli Państwa jej uprawnienia przysługują Prezydium KRN, za pośrednictwem usytuowanego przy nim Biura Kontroli powołanego ustawą z 11 września 1944 r. o radach narodowych. Tym sposobem kontrola państwowa miała osiąść walor niezależności od administracji. W 1949 r. Sejm Ustawodawczy powołał Najwyższą Izbę Kontroli. Zgodnie z ustawą o kontroli państwowej Prezesa NIK powoływał i odwoływał sejm, przed nią też Prezes ponosił odpowiedzialność. Ustalono wówczas organizację NIK, na którą złożyło się 9 departamentów, 3 biura i delegatury wojewódzkie. Prezes NIK pozostawał członkiem Rady Państwa.

Ta względna niezależność kontroli państwowej skończyła się w 1952 r. z chwilą likwidacji NIK i powołania w jej miejsce Ministerstwa Kontroli Państwowej. Naruszono tym samym zasadę niezawisłości NIK od administracji i zależności jedynie od parlamentu. W kolejnych latach najwyższy organ kontroli państwowej funkcjonował jako jedno z wielu ministerstw i wchodził w skład rządu, który teoretycznie także powinien obejmować swymi badaniami.

Na fali popaździernikowej odwilży przywrócono w 1957 r. Najwyższą Izbę Kontroli i jej podporządkowanie sejmowi. Izba przestała być organem rządowym i została ukształtowana w osobny pion organów państwowych. Prezesa NIK powoływał i odwoływał sejm. NIK przedstawiała wnioski w sprawie absolutorium dla rządu, prezentowała też coroczne sprawozdania ze swej działalności. Nie należy wszakże zapominać, że na konstytucyjnej pozycji NIK ciążyły polityczne uwarunkowania owego okresu. Stan ten przetrwał do 1976 r., w którym zmieniono ustawę o Najwyższej Izbie Kontroli. Mimo zachowania swej nazwy, Izba przekształcona została ponownie w organ administracji. Nadzór nad NIK powierzono Prezesowi Rady Ministrów. Sierpień 1980 r. przyniósł zmianę w funkcjonowaniu Najwyższej Izby Kontroli. Na mocy ustawy z 8 października 1980 r. powrócono do istniejącego wcześniej modelu zakładającego usytuowanie kontroli państwowej przy sejmie i uniezależnienie Izby od administracji. W ten sposób uległa także wzmocnieniu kontrolna funkcja sejmu. W tym stanie prawnym NIK kontynuowała funkcjonowanie w III Rzeczypospolitej.

Logo Najwyższej Izby Kontroli
Źródło: domena publiczna.

Najwyższa Izba Kontroli w III Rzeczypospolitej

W dniu 23 grudnia 1994 roku sejm uchwalił – obowiązującą do dziś – ustawę o Najwyższej Izbie Kontroli. Stosownie do przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. Najwyższa Izba Kontroli jest naczelnym organem kontroli państwowej, podlega sejmowi, a Prezes NIK powoływany jest, za zgodą senatu, przez sejm na 6-letnią kadencję.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

” Rota przysięgi kontrolera Najwyższej Izby Kontroli Państwa

Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trójcy Świętej Jedynemu, Ojczyźnie i Narodowi Polskiemu na powierzonym mi urzędzie przyczyniać się do ugruntowania wolności, niepodległości i potęgi mojej Ojczyzny, pożytek Państwa Polskiego oraz dobro publiczne mając zawsze przed oczyma; Republice Polskiej wierności dochować; Narodowi Polskiemu z całej duszy wiernie służyć,

wszystkich obywateli kraju w równym mając zachowaniu; przepisów prawa strzec pilnie.

Źródło: *Rota przysięgi kontrolera Najwyższej Izby Kontroli Państwa*, 1919 r., dostępny w internecie: nik.gov.pl [dostęp 25.05.2020 r.].

” *Rota przysięgi kontrolera Najwyższej Izby Kontroli*

Ślubuję służyć Rzeczypospolitej Polskiej, przestrzegać porządku prawnego, wykonywać obowiązki pracownika Najwyższej Izby Kontroli sumiennie, bezstronnie, zgodnie z najlepszą wiedzą i wolą.

Ślubowanie może być także złożone z dodaniem słów: „Tak mi dopomóż Bóg.”

Źródło: *Rota przysięgi kontrolera Najwyższej Izby Kontroli*, 2019 r., dostępny w internecie: nik.gov.pl [dostęp 25.05.2020 r.].

Zastanów się, jaką postawę moralną powinni prezentować kontrolerzy Najwyższej Izby Kontroli. Uzasadnij swoje stanowisko.

Podstawy prawne działania NIK

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Zakres działania NIK

Kontrola, którą sprawuje Najwyższa Izba Kontroli, przybiera postać kontroli [obligatoryjnej](#) lub [fakultatywnej](#).

Obligatoryjna kontrola NIK dotyczy działalności:

- państwowych osób prawnych;

- innych państwowych jednostek organizacyjnych;
- Narodowego Banku Polskiego;

a także (tylko pod kątem wykonania budżetu oraz gospodarki finansowej i majątkowej):

- Kancelarii Prezydenta RP;
- Kancelarii Sejmu RP;
- Kancelarii Senatu RP;
- Trybunału Konstytucyjnego;
- Rzecznika Praw Obywatelskich;
- Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji;
- Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych;
- Instytutu Pamięci Narodowej;
- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu;
- Krajowego Biura Wyborczego;
- Sądu Najwyższego;
- Naczelnego Sądu Administracyjnego;
- Państwowej Inspekcji Pracy.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Fakultatywna kontrola NIK dotyczy działalności:

- organów samorządu terytorialnego;
- komunalnych osób prawnych;
- innych komunalnych jednostek organizacyjnych;
- innych jednostek organizacyjnych i podmiotów gospodarczych w zakresie, w jakim wykorzystują one majątek albo środki państwowe i komunalne, a także wywiązują się z zobowiązań na rzecz państwa.

Kryteria kontroli to w tym przypadku legalność i gospodarność.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Realizując funkcję pomocniczą w stosunku do Sejmu RP, Najwyższa Izba Kontroli przedstawia (sejmowi):

- opinię dotyczącą absolutorium dla rządu;
- analizę wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej;
- sprawozdanie ze swojej działalności w roku ubiegłym;
- informacje o wynikach kontroli zleconych do przeprowadzenia przez sejm lub jego organy;
- informacje o wynikach kontroli prowadzonych na wniosek Prezydenta RP i Prezesa RM, a także innych istotniejszych kontroli;
- wnioski dotyczące rozpatrzenia przez sejm określonych problemów związanych z działalnością organów wykonujących zadania publiczne;
- wystąpienia, które zawierają wynikające z kontroli zarzuty dotyczące działalności członków rządu, Prezesa NBP, kierowników urzędów centralnych i innych podmiotów podlegających kontroli NIK;
- analizę wykorzystania wniosków z kontroli w zakresie stanowienia lub stosowania prawa.

Najwyższa Izba Kontroli przedkłada Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej informacje w wynikach kontroli przeprowadzonych z jego inicjatywy (na wniosek Prezydenta RP), a także informacje o wynikach kontroli przeprowadzonych na zlecenie sejmu lub jego organów, na wniosek Prezesa Rady Ministrów oraz o wynikach innych kontroli o większym znaczeniu.

Oprócz tego przedkłada także Prezesowi Rady Ministrów informacje o wynikach kontroli przeprowadzonych na jego wniosek oraz informacje o wynikach kontroli przedkładane sejmowi i Prezydentowi RP.

Kryteria kontroli sprawowanej przez NIK

Działalność kontrolna NIK jest prowadzona w oparciu o konkretne kryteria kontroli.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Struktura organizacyjna NIK

W strukturze organizacyjnej Najwyższej Izby Kontroli wyróżniamy:

- Departamenty (kontrolne jednostki organizacyjne);
- Delegatury (kontrolne jednostki organizacyjne);
- Biura (jednostki organizacji i obsługi).

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

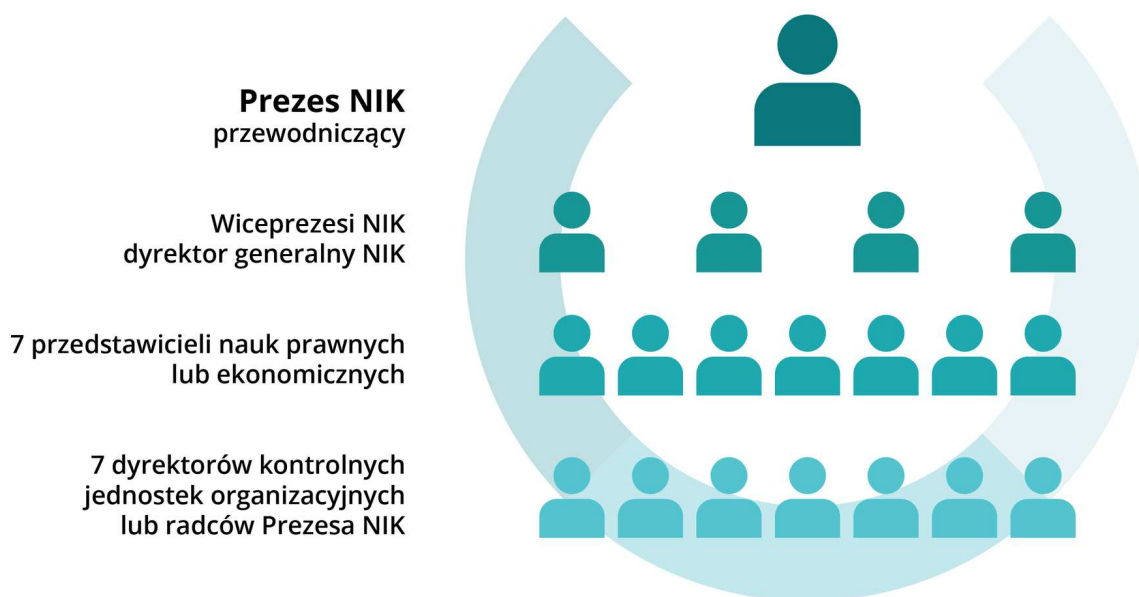
Kierownictwo NIK

Prezes Najwyższej Izby Kontroli kieruje działalnością NIK. Czyni to przy pomocy wiceprezesów i dyrektora generalnego, którym wyznacza zakres wykonywanych zadań.

Kolegium NIK

Kolegium Najwyższej Izby Kontroli jest organem, który realizuje konstytucyjnie i ustawowo zapisaną zasadę kolegalności NIK. Wyposażone jest w szerokie kompetencje, m.in. zatwierdzanie i uchwalanie najważniejszych dokumentów, które NIK ma obowiązek przedłożyć sejmowi. W skład Kolegium wchodzi: Prezes NIK jako przewodniczący, wiceprezesi, dyrektor generalny oraz 14 członków. Siedmiu przedstawicieli nauk prawnych lub ekonomicznych oraz siedmiu dyrektorów kontrolnych jednostek organizacyjnych lub radców Prezesa. NIK powołuje na członków marszałek sejmu na wniosek Prezesa NIK po zasięgnięciu opinii właściwej komisji sejmowej. Kadencja członka Kolegium trwa 3 lata. Osoby wchodzące w skład Kolegium są w sprawowaniu swych funkcji niezależne i mogą zgłaszać zdanie odrębne w sprawie podejmowanych uchwał.

Gwarancją niezawisłości członków, szczególnie tych powoływanych z ramienia NIK, jest tajne głosowanie uchwał, jak również fakt, że rozwiązanie umowy o pracę z pracownikiem mianowanym, będącym członkiem Kolegium, wymaga zgody Kolegium. Prezes NIK może zapraszać na posiedzenia Kolegium osoby niewchodzące w jego skład. Kolegium NIK obraduje na posiedzeniach zwoływanych przez Prezesa NIK z jego własnej inicjatywy lub na wniosek co najmniej 1/3 członków Kolegium. Posiedzeniom przewodniczy Prezes NIK lub wyznaczony przez niego wiceprezes. Posiedzenia Kolegium mogą mieć charakter seminaryjny. Posiedzenia seminaryjne są miejscem debaty nad istotnymi zagadnieniami funkcjonowania państwa oraz roli NIK w budowaniu państwa prawa. Biorą w nich udział przedstawiciele sejmu, senatu, administracji publicznej oraz naukowcy.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Wskaż przyczyny, dla których w skład Kolegium NIK wchodzi przedstawiciele nauk prawnych lub ekonomicznych.

Kompetencje Kolegium NIK

Kolegium NIK ma szerokie kompetencje. To właśnie ten organ uchwala roczne plany pracy Izby, projekt jej statutu, jak również budżetu. Każdego roku Kolegium zatwierdza dokumenty, które Izba ma obowiązek przedłożyć sejmowi z mocy prawa. Ponadto Kolegium uchwala opinię w przedmiocie absolutorium dla Rady Ministrów i wnioski w sprawie rozpatrzenia przez sejm określonych problemów związanych z działalnością organów publicznych. Uchwały Kolegium wymagają także wystąpienia zawierające zarzuty dotyczące działalności członków Rady Ministrów, osób kierujących urzędami centralnymi, Prezesa NBP oraz osób kierujących innymi instytucjami, o których mowa w ustawie o NIK. Kolegium może również opiniować wniesione przez Prezesa NIK programy kontroli i informacje o wynikach szczególnie ważnych kontroli. Opiniowaniu podlega także każda inna sprawa wniesiona przez Prezesa NIK albo przedstawiona przez co najmniej 1/3 członków Kolegium. Kolegium rozpatruje także zastrzeżenia do wystąpień pokontrolnych.

Kolegium NIK:

Wyodrębnij najważniejszą twoim zdaniem kompetencję Kolegium NIK. Swoje zdanie uzasadnij.

Znaczenie działalności Najwyższej Izby Kontroli na przykładzie kontroli w zakresie nadzoru wojewodów nad stanowieniem prawa przez organy jednostek samorządu terytorialnego

” Delegatura w Warszawie

Informacja o wynikach kontroli

Nadzór wojewodów nad stanowieniem prawa przez organy jednostek samorządu terytorialnego

Celem głównym kontroli było udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy wojewodowie prawidłowo realizowali zadania w zakresie nadzoru nad stanowieniem prawa miejscowego przez organy jednostek samorządu

terytorialnego. Kontrolą objęto sześć urzędów wojewódzkich. Kontrolę w ww. jednostkach przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 1 oraz art. 5 ust. 1 ustawy o NIK (legalność, rzetelność, gospodarność, celowość), w szczególności pod kątem legalności i rzetelności. Kontrolę rozpoczęto 10 czerwca 2019 r., ostatnie wystąpienie pokontrolne podpisano 2 października 2019 r. Kontrola została podjęta z inicjatywy własnej Najwyższej Izby Kontroli. Wyniki kontroli przedstawione zostały w sześciu wystąpieniach pokontrolnych skierowanych do kierowników skontrolowanych jednostek.

W wystąpieniach pokontrolnych sformułowano ogółem 16 wniosków pokontrolnych, które dotyczyły w szczególności:

- każdorazowego zawiadamiania organów j.s.t. o wszczęciu przez wojewodę postępowania nadzorczego w sprawie stwierdzenia nieważności aktu prawa miejscowego z powodu jego niezgodności z prawem;
- stosowania przez wojewodów w ramach prowadzonych postępowań nadzorczych jednolitych ocen dotyczących legalności aktów prawa miejscowego wydanych przez organy j.s.t.;
- podejmowania w stosunku do zakwestionowanych pod względem zgodności aktów prawa miejscowego wyłącznie działań nadzorczych określonych w przepisach prawa;
- niezwłocznego ogłaszania otrzymanych aktów prawa miejscowego wydanych przez organy j.s.t. oraz rozstrzygnięć nadzorczych wydanych przez wojewodów w sprawie stwierdzenia nieważności ww. aktów.

Z informacji o sposobie wykorzystania wniosków pokontrolnych wynika, że do dnia 29 stycznia 2020 r. zrealizowano dwanaście wniosków, a cztery wnioski były w trakcie realizacji.

Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli:

- 1) Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) Prezes Rady Ministrów;
- 5) Prezes Trybunału Konstytucyjnego;
- 6) Rzecznik Praw Obywatelskich;
- 7) Sejmowa Komisja do spraw Kontroli Państwowej (KOP);
- 8) Przewodniczący Sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej;
- 9) Przewodniczący Sejmowej Komisji Ustawodawczej (UST);
- 10) Przewodniczący Senackiej Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji;
- 11) Przewodniczący Senackiej Komisji Ustawodawczej;

12) Wojewodowie;

13) Dyrektor Krajowej Szkoły Administracji Publicznej;

14) Biuro Analiz Sejmowych;

15) Biblioteka Sejmowa;

16) Biuro Analiz, Dokumentacji i Korespondencji Kancelarii Senatu RP.

Źródło: Delegatura w Warszawie, *Informacja o wynikach kontroli*

Nadzór wojewodów nad stanowaniem prawa przez organy jednostek samorządu terytorialnego, 8.04.2020 r., dostępny w internecie: nik.gov.pl [dostęp 26.05.2020 r.].

Słownik

fakultatywna

nieobowiązkowa

jednostki samorządu terytorialnego

gminy, powiaty, województwa

obligatoryjna

obowiązkowa

organy jednostek samorządu terytorialnego

rada gminy, rada powiatu, sejmik województwa (organy stanowiące) oraz wójt, zarząd powiatu, zarząd województwa (organy wykonawcze)

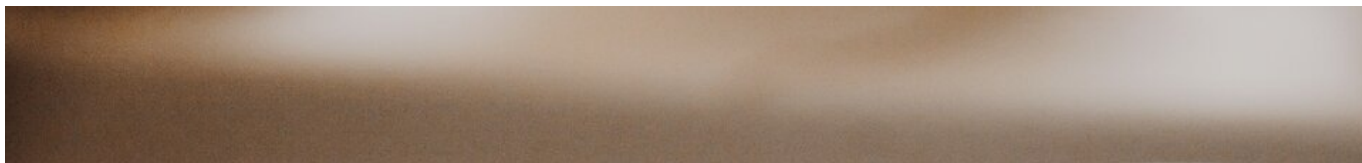
prawo miejscowe

prawo obowiązujące na obszarze działania organu, który je ustanowił

Gra interaktywna

Polecenie 1

Rozwiąż quiz i wykonaj poniższe ćwiczenia.

Test

Sprawdź swoją wiedzę o Najwyższej Izbie Kontroli, biorąc udział w grze

Poziom trudności:

**InteractiveTest.di
fficultyLevel.easy**

Limit czasu:

7 min

Twój ostatni wynik:

-

Trwa wczytywanie...

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie 3

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie 3

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj polecenie.

” **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.**

Rozdział IX

Organy kontroli państwowej i ochrony prawa

Najwyższa Izba Kontroli

Art. 202

1. Najwyższa Izba Kontroli jest naczelnym organem kontroli państwowej.
2. Najwyższa Izba Kontroli podlega Sejmowi.
3. Najwyższa Izba Kontroli działa na zasadach kolegalności.

Art. 203

1. Najwyższa Izba Kontroli kontroluje działalność organów administracji rządowej, Narodowego Banku Polskiego, państwowych osób prawnych i innych państwowych jednostek organizacyjnych z punktu widzenia legalności, gospodarności, celowości i rzetelności.
2. Najwyższa Izba Kontroli może kontrolować działalność organów samorządu terytorialnego, komunalnych osób prawnych i innych

komunalnych jednostek organizacyjnych z punktu widzenia legalności, gospodarności i rzetelności.

3. Najwyższa Izba Kontroli może również kontrolować z punktu widzenia legalności i gospodarności działalność innych jednostek organizacyjnych i podmiotów gospodarczych w zakresie, w jakim wykorzystują one majątek lub środki państwowe lub komunalne oraz wywiązują się z zobowiązań finansowych na rzecz państwa.

Art. 204

1. Najwyższa Izba Kontroli przedkłada Sejmowi:

- 1) analizę wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej,
- 2) opinię w przedmiocie absolutorium dla Rady Ministrów,
- 3) informacje o wynikach kontroli, wnioski i wystąpienia, określone w ustawie.

2. Najwyższa Izba Kontroli przedstawia Sejmowi coroczne sprawozdanie ze swojej działalności.

Art. 205

1. Prezes Najwyższej Izby Kontroli jest powoływany przez Sejm za zgodą Senatu, na 6 lat i może być ponownie powołany tylko raz. Prezes Najwyższej Izby Kontroli nie może zajmować innego stanowiska, z wyjątkiem stanowiska profesora szkoły wyższej ani wykonywać innych zajęć zawodowych.

2. Prezes Najwyższej Izby Kontroli nie może należeć do partii politycznej, związku zawodowego ani prowadzić działalności publicznej nie dającej się pogodzić z godnością jego urzędu. (...)

Art. 206

Prezes Najwyższej Izby Kontroli nie może być bez uprzedniej zgody Sejmu pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności. Prezes Najwyższej Izby Kontroli nie może być zatrzymany lub aresztowany, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa i jeżeli jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się Marszałka Sejmu, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.

Art. 207

Organizację oraz tryb działania Najwyższej Izby Kontroli określa ustawa.

Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.*, dostępny w internecie: sejm.gov.pl [dostęp 15.06.2020 r.].

Ćwiczenie 5

Ćwiczenie 6

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj polecenie.

” Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

Art. 205

1. Prezes Najwyższej Izby Kontroli jest powoływany przez Sejm za zgodą Senatu na 6 lat i może być ponownie powołany tylko raz.
2. Prezes Najwyższej Izby Kontroli nie może zajmować innego stanowiska, z wyjątkiem stanowiska profesora szkoły wyższej, ani wykonywać innych zajęć zawodowych.
3. Prezes Najwyższej Izby Kontroli nie może należeć do partii politycznej, związku zawodowego ani prowadzić działalności publicznej nie dającej się pogodzić z godnością jego urzędu.

Art. 206

Prezes Najwyższej Izby Kontroli nie może być bez uprzedniej zgody Sejmu pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności. Prezes Najwyższej Izby Kontroli nie może być zatrzymany lub aresztowany, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa i jeżeli jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się Marszałka Sejmu, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj polecenie.

” Ustawa o Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 23 grudnia 1994 r.

Art. 22

1. W skład (...) Najwyższej Izby Kontroli wchodzi: Prezes Najwyższej Izby Kontroli jako przewodniczący, wiceprezesi i dyrektor generalny Najwyższej Izby Kontroli oraz 14 członków (...).

2. Marszałek Sejmu, na wniosek Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, po zasięgnięciu opinii właściwej komisji sejmowej, powołuje na członków (...):

1) 7 przedstawicieli nauk prawnych lub ekonomicznych;

2) 7 dyrektorów kontrolnych jednostek organizacyjnych Najwyższej Izby Kontroli lub radców Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, spośród których Prezes Najwyższej Izby Kontroli wyznacza sekretarza (...) Najwyższej Izby Kontroli.

Źródło: *Ustawa o Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 23 grudnia 1994 r.*, dostępny w internecie: bip.nik.gov.pl [dostęp 26.05.2020 r.].

Dla nauczyciela

Autor: Dawid Tarczyński

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Najwyższa Izba Kontroli

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

zakres podstawowy

III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

11) przedstawia kompetencje Najwyższej Izby Kontroli, Trybunału Konstytucyjnego, Trybunału Stanu i prokuratury w Rzeczypospolitej Polskiej; uzasadnia znaczenie tych instytucji dla funkcjonowania państwa prawa.

zakres rozszerzony

X. Kontrola władzy.

Uczeń:

10) uzasadnia znaczenie Najwyższej Izby Kontroli w Rzeczypospolitej Polskiej, odwołując się do wyników wybranej kontroli przeprowadzonej przez tę instytucję.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- dowiadyuje się, czym jest Najwyższa Izba Kontroli i poznaje jej historię;
- charakteryzuje działalność Najwyższej Izby Kontroli;

- uzasadnia znaczenie Najwyższej Izby Kontroli w Rzeczypospolitej Polskiej na przykładzie wybranej kontroli.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- burza mózgów;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem multimediu.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Uczniowie odpowiadają na pytania:

- czy ich zdaniem działalność podmiotów publicznych, takich jak np. państwowych osób prawnych, Narodowego Banku Polskiego, organów samorządu terytorialnego, komunalnych osób prawnych, powinna podlegać kontroli;
- czy znają jakieś instytucjonalne formy kontroli tej działalności.

2. Zebrane odpowiedzi są zapisywane na tablicy przez wybraną osobę.

3. Przedstawienie tematu i celów zajęć.

Faza realizacyjna

1. Wprowadzenie nauczyciela – omówienie:

- czym jest Najwyższa Izba Kontroli;
- zarysu historii NIK;
- specyfiki (charakterystyki) działalności NIK.

2. Przeprowadzenie dyskusji na temat tego, czy działalność NIK jest uzasadniona z punktu widzenia sprawnie funkcjonującego państwa; zapisanie przedstawionych stanowisk na tablicy przez kolejną wybraną osobę.

3. Sporządzenie notatki z lekcji z podziałem na najważniejsze informacje dotyczące:

- umiejscowienia NIK wśród organów państwowych;
- charakterystyki i znaczenia działalności NIK.

Faza podsumowująca

1. Praca z multimedium.

2. Wykonanie ćwiczeń do multimedium (1–3).

Praca domowa:

Wykonaj ćwiczenia z modułu Sprawdź się (1–8).

Materiały pomocnicze:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., prawo.sejm.gov.pl.

Ustawa o Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 23 grudnia 1994 r., bip.nik.gov.pl.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Multimedium może być wykorzystane do lekcji powtórzeniowej lub jako materiał do przygotowania prezentacji multimedialnej o Najwyższej Izbie Kontroli.